

Zgrabljic Rotar, Nada (ur.) (2020).
Digitalno doba: Masovni mediji i digitalna
kultura. Zagreb: Jesenski i Turk, 440 str.

Drugo izdanje uredničke knjige redovite profesorice komunikologije Nade Zgrabljic Rotar *Digitalno doba: Masovni mediji i digitalna kultura* donosi šesnaest tekstova u kojima dvadeset i pet stručnjaka analizira što digitalno doba znači za medije, publiku i profesije. Znanstvenici, stručnjaci i medijski profesionalci u člancima istražuju kako je digitalizacija promijenila društvo, kulturu i umjetnost te promišljaju o utjecaju interneta i digitalne tehnologije na masovne medije i javnu komunikaciju. Autori točno detektiraju potrebu da se u medijskom profesionalnom sektoru, u kojem se promijenio način na koji se proizvode, mijenjaju i dijele sadržaji, uvedu i nove vještine i znanja. Znanstvenici u svojim radovima predstavljaju svoje uvide u načine na koji komunikacijske tehnologije mijenjaju teorijske paradigme te kako utječu na tradicionalne medije i profesije, ali i kako stvaraju nova zanimanja.

Hrvoje Stančić, profesor na Odsjeku za informacijske i komunikacijske znanosti Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, u tekstu „Načela digitalne komunikacije” piše o tehnološkim preduvjetima potrebnima za uspješnu komunikaciju, ali i o potrebi bilježenja i dugotrajne pohrane te problematizira potrebu za arhiviranjem iznimno vrijedne digitalne građe. Inženjer Damir Šimunović s Hrvatske radiotelevizije u tekstu „Televizija u digitalnom okruženju” na primjeru HRT-a istražuje digitalizaciju televizije i način na koji se ona uklapa u novo interaktivno okruženje. Uz publiku koja ne traži više samo mogućnost biranja sadržaja već i sudjelovanje u proizvodnji sa sve brojnijim platformama distribucije, Šimunović propituje i ulogu novinara i vještina koje su potrebne kako bi pratile njihove zahtjeve. Igor Duić i Ernest Strika na primjeru HRT-a pišu o načinima na koji je tehnološki razvoj televiziji omogućio pružanje kvalitetnijih i dodatnih novih usluga. Damir Hajduk i Duško Zimonja u svojem tekstu objašnjavaju proces digitalizacije lokalnih i regionalnih televizija u Hrvatskoj te problematiziraju nepostojanje nacionalnoga dokumenta koji bi definirao strategiju razvoja tržišta elektroničkih medija. Nazif Demoli, znanstveni savjetnik u Institutu za fiziku u Zagrebu, u radu „Vizualna informacija i holografija: znanstveni temelji medijske atraktivnosti” piše o ulozi holografije u prikazivanju prostornosti te tumači pojmove potrebne za razumijevanje kompleksne stvarnosti 3D slika. U tekstu o razvoju Informativnih portala autorice Tamara

Kunić i Nada Zgrabljčić Rotar pišu o reorganizaciji tradicionalnih medija i njihovih uredništava kako bi postali prisutni na novim platformama i zadržali publiku, iako to ponekad znači čak i „copy-paste” novinarstvo, odnosno prepisivanje s drugih portala i društvenih mreža. Profesorica novinarstva na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu Tena Perišin i multimedijски producent Nikola Šimić pišu o konstruktivnom novinarstvu, konceptu koji je nastao kao otpor obezvrjeđivanju novinarskih vrijednosti te traže smjernice kako bi pristupe svjetskih urednika i medijskih profesionalaca mogli primijeniti i razviti u suvremenim redakcijama i tako zaustaviti krizu novinarstva. O digitalnoj fotografiji pišu profesori Marjan Družovec, Tatjana Welzer i Luka Hrgarek sa Sveučilišta u Mariboru, a njome se bavi i Stanko Herceg u radu „Digitalna fotografija i profesija fotoizvjestitelj”, koji upozorava da se neodgovornim korištenjem tehnoloških mogućnosti mogu promijeniti poruka, likovnost i estetika fotografije. Mihaela Majcen Marinić i Simon B. Narath u tekstu „Digitalna animacija i mogućnosti primjene” promatraju animaciju kao umjetnički izraz koji zauzima važno mjesto u procesu masovne komunikacije u javnim medijima. Miran Miošić piše o postupcima i načinu montaže, praktičnom radu i karakteristikama računala za montažu slike i zvuka te upućuje u korisne alate za digitalnu flmsku i videomontažu. U tekstu „Digitalizacija zvuka na filmu: ...you ain't heard nothin' yet!” dizajner zvuka Ranko Pauković uvodi čitatelje u suvremene obrade flmskoga zvuka te ističe golemi skok u kvaliteti u postprodukciji flmskoga zvuka. O kazalištu u digitalnom dobu pišu Darko Lukić i Mario Gigović s Akademije dramskih umjetnosti, koji tvrde da je upravo zahvaljujući medijima kazalište danas ponovno postalo zanimljivo te predviđaju kako će hipertekstualnosti umjetničkih izričaja kazalištu dati novi zamah. Digitalizacija je promijenila i odnose s javnošću, a tom temom bavi se Bernard Miošić koji analizira digitalne alate kojima se struka prilagođava publici. Teoretičarke kulture i sveučilišne profesorice Jasna Horvat, Josipa Mijoč i Nives Tomašević na primjeru kriptiranoga koda analiziraju ulogu komunikacijskih medija te raznolikost njihove primjene.

Knjigu „zatvara” bogati pojmovnik u kojem se nalazi terminologija potrebna za razumijevanje procesa i promjena u novoj digitalnoj stvarnosti. S obzirom na to da su različita područja kulture i komunikacija povezana u knjizi procesom digitalizacije, iznimno je vrijedno što čitatelj na jednom mjestu može dobiti tumačenje termina, ali i svježju literaturu. Knjiga tako može poslužiti znanstvenicima, studentima novinarstva i srodnih društvenih disciplina, ali i medijskim profesionalcima.

Tamara Kunić